

FEOHROMOCITOM: GENSKA OSNOVA, KLINIČKA SLIKA I SAVREMENE MOGUĆNOSTI DIJAGNOSTIKE

Ilija Jeftić¹, Irena Kostić¹, Olgica Vrđić¹, Vojin Kovačević²

¹Institut za Patološku fiziologiju, Medicinski fakultet, Univerzitet u Kragujevcu

²Centar za Neurohirurgiju, Klinički centar Kragujevac

SAŽETAK

Feohromocitomi su tumori hromafinih ćelija autonomnog nervnog sistema, koji proizvode kateholamine. Predstavljaju redak uzrok sekundarne hipertenzije (kod oko 0,1% bolesnika). Hipertenzija, obično paroksizmalna, najčešći je klinički znak prisustva feohromocitoma, i skoro redovno je praćena: glavoboljom, pojačanim znojenjem i palpitacijama. Feohromocitom se obično javlja kao sporadični tumor, ali može biti i nasledan, u okviru familijarnih neoplastičnih sindroma, kao što su: multipla endokrini neoplazija tip 2, von Hippel-Lindau sindrom, neurofibromatoza tip 1 i familijarni feohromocitom. Identifikacija gena odgovornih za nastanak feohromocitoma pomaže u razumevanju mehanizama nastanka i ponašanja tumora. Klinička dijagnoza feohromocitoma postavlja se na osnovu povećane produkcije kateholamina iz tumora i povećane koncentracije kateholamina i/ili njihovih metabolita u plazmi i urinu. U lokalizaciji tumora koriste se savremene dijagnostičke metode poput: kompjuterizovane tomografije, nuklearne magnetne rezonance i whole body scintigrafije sa metajodbenzil-gvanidinom obeleženim radioaktivnim jodom (¹³¹I-MIBG). Pozitronska emisijska tomografija rezervisana je za slučajeve u kojima druge primenjene metode nisu mogle da lokalizuju tumor. Veoma je važna evaluacija svih bolesnika za koje se sumnja da imaju feohromocitom, jer se zahvaljujući savremenim dijagnostičkim metodama dijagnoza feohromocitoma može pouzdano potvrditi ili isključiti, i obezbediti uspešno lečenje.

Ključne reči: feohromocitom, kateholamini, familijarni neoplastični sindromi, dijagnoza, lokalizacija.